

Alþingi
Erindi nr. P 132/397
DAGSETNING komudagur 2.12.2005
TILVÍSUN

Alþingi, efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 30. nóvember 2005 2005110281

Umsögn um tillögu til þingsályktunar um að gerðir til að bæta skil á fjármagnstekjuskatti.

Með bréfi efnahags- og viðskiptanefndar dags. 10. nóvember 2005 er óskað umsagnar ríkisskattstjóra um tillögu til þingsályktunar um aðgerðir til að bæta skil á fjármagnstekjuskatti. Í þingsályktunartillögunni felst að undirbúin verði og sett löggjöf um að bönkum og fjármálastofnunum verði skylt að láta skattyfirvöldum í té upplýsingar um fjármagnseign og fjármagnstekjur skattgreiðenda. Í eftirfarandi umsögn er gengið út frá því að í tillögunni sé átt við það að upplýsingar þessar verði veittar sjálfkrafa fyrir alla viðskiptamenn viðkomandi stofnunar.

Ríkisskattstjóri mælir með samþykkt tillögunnar og setningu löggjafar af þeim toga sem hún fjallar um. Í því sambandi vill ríkisskattstjóri vekja athygli á eftirfarandi.

Í tekjuskattsslögunum, 92. gr. og 1. mgr. 94. gr., er kveðið á um viðtækar skyldur til að afhenda skattyfirvöldum margvíslegar upplýsingar og heimildir skattyfirvalda til að krefjast upplýsinga. Hefur þeim verið beitt eins og tilefni hefur þótt til og aðstæður hafa leyft. Upplýsingum um launagreiðslur, lífeyri o. fl. starfstengdar greiðslur hefur lengi verið aflað, svo og upplýsinga um verktakagreiðslur, kaup og sölu á afurðum, og hlutafé og arðgreiðslur hlutafélaga. Upplýsingaskyldu hvað varðar fjármagnstekjur frá fjármálastofnunum var lengi vel ekki beitt, m.a. vegna þess að slíkar tekjur höfðu lítið vægi skattalega eða voru skattfrjálsar svo sem gilti um vaxtatekjur. Hin síðari ár hefur orðið breyting á þessu. Skattskylda er á vaxtatekjum og vægi fjármagnstekna orðið meira en áður var auk þess sem þörf er á þessum upplýsingum vegna þjónustu við framteljendur og vegna skatteftirlits og þá ekki einvörðungu skattlagningar vaxtatekna og annarra fjármagnstekna. Er því full ástæða til að kveða skýrt á um upplýsingaskil fjármálastofnana hvað varðar fjármagnstekjur og vandséð rök fyrir því að um þær gildi sérreglur einkum þegar lítið er til þess hve upplýsingar frá þeim eru mikilvægar fyrir skattframkvæmd og skatteftirlit..

Í skýrslu um umfang skattsvika sem lögð var fram á Alþingi seint á síðasta ári er víða vikið að mikilvægi virkrar upplýsingagjafar í þeim tilgangi að koma í veg fyrir skattsvik. Er þar gerð grein fyrir vinnu á vegum OECD og Evrópusambandsins sem beinst hefur í þá átt að auka og bæta upplýsingagjöf fjármálastofnana til skattyfirvalda. Er þar jafnframt vakin athygli á því hve Ísland stendur illa að vígi í þeim efnunum í samanburði við flest lönd. Vegna fullyrðinga talsmanna fjármálastofnana um að reglur hér séu sambærilegar því sem er í öðrum löndum óskaði ríkisskattstjóri eftir greinargerðum frá systurstofnunum sínum á Norðurlöndunum um

Norðurlöndunum um þær reglur sem þar gilda í þessum efnunum. Samantekt úr svörum við þeirri málaleitan fylgir bréfi þessu en í stuttu máli eru svörin á þann veg að bankar og fjármálastofnanir veita skattyfirvöldum sjálfkrafa allar upplýsingar um innistæður, skuldabréf, verðbréf og hlutabréf viðskipavina sinna og tekjur af þeim. (Sjá fylgiskjal 1) Engar af þessum upplýsingum fá íslensk skattayfirvöld sjálfkrafa eða án eftirgangssemi sem gerir að verkum að upplýsingagjöf bankanna kemur að litlum notum í venjulegri skattframkvæmd og skatteftirliti.

Af þessum ástæðum er ein af aðaltillögum höfunda skattsvikaskýrslunnar að auðvelda aðgang skattyfirvalda að upplýsingum banka sbr. tillögu 13. 4 í henni en þar segir: "**Aðgangur að upplýsingum banka** Í skýrslu OECD, "Improving Access to Bank Information for Tax Purpose", kemur fram að meiri takmarkanir eru á því hér á landi en í flestum ríkjum OECD að skattyfirvöld fái upplýsingar frá bönkum og fjármálastofnunum. Algengast er í hinum aðildarríkjunum að skattyfirvöld fái upplýsingar um bankaviðskipti skattaðila sjálfkrafa. Sé ekki svo eru yfirleitt engar hömlur á því að slíkar upplýsingar séu veittar sé eftir því leitað. Hér á landi fá skattyfirvöld engar upplýsingar sjálfkrafa og ef leitað er eftir þeim er það háð umstangi og bréfaskriftum. Má því segja að þessi upplýsingalind sé nánast óvirk hvað varðar almennt skatteftirlit og skipulagningu þess. Skatteftirlit byggist í vaxandi mæli á áhættugreiningu en leynd um fjárhagsupplýsingar gerir hana torvelda og ómarkvissa. Tímabært er að leiða í lög afdráttarlaus ákvæði um skyldu banka og fjármálastofnana til að láta skattyfirvöldum í té allar upplýsingar þeirra um eignir, tekjur viðskiptavina bankans og þeirra sem þeir annast einhvers konar fjársýslu fyrir. Enn fremur verði gerðar aðrar þær breytingar sem mælst er til í framangreindri skýrslu OECD að verði komnar í framkvæmd eigi síðar en í árslok 2005 en þær snúa m.a. að heimildum til að afla og láta samningsbundnum ríkjum í té bankaupplýsingar um skattborgara þeirra. "

Nútíma skatteftirlit byggist að verulegu leyti á upplýsingatækni og nýtingu rafrænna upplýsingagagna. Er slíkt forsenda þess að byggja upp eftirlit án þess að það valdi óeðlilegri röskun og óþægindum fyrir skattaðila sem ekki er tilefni til að beina athygli að. Heildstæð gagnasöfn og nýting þeirra er forsenda þess að komið verði við áhættugreiningu og þar með markvissu eftirliti. Slíkt eftirlit verður ekki þróað nema öflun fjárhagsupplýsinga frá fjármálastofnunum sé til staðar. Þess má og geta að slík upplýsingaöflun er einnig forsenda fyrir eftirliti með öðrum fjármálaafbrotum en skattsvikum svo sem peningþvætti o.fl.

Auk þess mikilvæga hlutverks sem öflug upplýsingagjöf hefur í því að tryggja rétta og sanngjarna skattframkvæmd og rækja það eftirlit sem nauðsynlegt er í þeim tilgangi er upplýsingagjöf til skattyfirvalda lykill að því að veita megi skattborgurum þá þjónustu og fyrirgreiðslu í samskiptum við skattyfirvöld sem þeir eiga rétt á. Á síðustu árum hefur tekist að koma hér á rafrænni framtalsþjónustu og einfalda mjög framtalsgerð framteljendum sem skattyfirvöldum til hagsbóta. Hefur það mælst vel fyrir og sá árangur sem náðst hefur og mikil þátttaka vakið athygli. Góður árangur á þessum vettvangi er ekki síst að þakka stóruakinni forskráningu upplýsinga á framtölin. Er svo komið að hjá mörgum framteljendum eru allar upplýsingar sem á þarf að halda vegna framtalsins forskráðar nema upplýsingar frá fjármálastofnunum sbr. fylgiskjal 2. Stefnt hefur verið að því að ná því marki innan tíðar að helmingur framteljenda þurfi ekki annað en að staðfesta framtal sitt en það fyrirkomulag er þegar til staðar á sumum Norðurlandanna og mögulegt vegna hinna víðtæku upplýsingaskyldu sem þar er. Slíku markmiði verður ekki náð nema

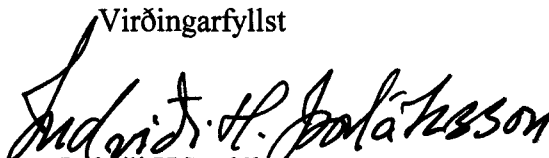
til komi fullkomnari upplýsingamiðlun fyrst og fremst um fjármálaupplýsingar.

Því hefur verið haldið fram af fjármálastofnununum að upplýsingaskylda til skattfirvalda brjóti í bága við svokallaða bankaleynd og kynni að leiða til þess að innistæður yrðu fluttar úr landi. Að því er bankaleyndina varðar skal bent á að hún í reynd eingöngu almennt ákvæði um trúnað við meðferð á fjárhagsupplýsingum viðskiptaaðila og í engu frábrugðið þeim trúnaði sem gildir um ýmsa aðra sem í viðskiptum standa og hefur ekki verið því til trafala að skattfirvöldum séu afhentar þessar upplýsingar. Þá má benda á að í flestum nágrannalöndum okkar eru trúnaðarskyldur fjármálastofnana svipaðar og hér og hefur það ekki orðið því til trafala að upplýsingar séu veittar skattfirvöldum. Eins er þess að geta að eingöngu er um að ræða upplýsingar sem viðkomandi viðskiptavini ber skylda til að afhenda skattfirvöldum og það að halda þeim leyndum gagnast því eingöngu þeim sem ætla ekki að gera það þ.e. ætla að svíkja undan skatti. Þess má og geta hér að fyrir fáum árum lét ríkisskattstjóri kanna viðhorf framteljenda til þess að bankar gæfu skattfirvöldum upplýsingar um innistæður þeirra. Mikill meirihluti eða um 2/3 töldu það æskilegt eða létu sér standa á sama.

Hvað það varðar að innistæður verði fluttar úr landi af þessari ástæðu einni er slíkt afar hæpin rök. Í fyrsta lagi eru upplýsingaskylda af þessum toga til staðar í flestum löndum og mörg þeirra skuldbundin til að veita slíkum upplýsingum áfram hingað til lands. Innan Evrópu er verið að herða mjög á slíkri upplýsingagjöf eftir að svokallað "Savingsdirective" varð samþykkt og nokkuð víst að hún mun innan fárra ára einnig taka til staða eins og Luxemborg og Sviss. Til þess að forðast upplýsingagjöf yrði því að leita langt og hæpið að að það hagkvæmt jafnvel þótt tekjum af þessum eignum yrði skotið undan skatti. Er því ekki ástæða til að ætla að um fjárflotta verði að ræða. Fremur má ætla að úr fjárflotta af skattalegum ástæðum drægi ef afnumin yrði sú leynd sem hann þrífst nú í.

Af öllum þessum ástæðum og rökum mælir ríkisskattstjóri eindregið með samþykkt þingsályktunartillögu þessarar.

Virðingarfyllst

Indriði H Þorláksson

Fylgiskjal 1: Upplýsingaskylda banka og fjármálastofnana á Norðurlöndum Fylgiskjal 1.doc

Fylgiskjal 2: Forskráning á framtöl einstaklinga 2004 forskráning_a_framtol_ein_2004

Fylgiskjal 1

Upplýsingaskylda banka og fjármálastofnana á Norðurlöndum

Ríkiskattstjóraembættin á Norðurlöndunum voru beðin um að gera grein fyrir reglum í þeim löndum um skil og skilaskyldu banka og fjármálastofnana á upplýsingum til skattfyrivalda. Eftirfarandi er samantekt og endursögn á helst atriðum sem fram komu í svörum þeirra.

Danmörk

Skv. dönsku skattaeftirlitslögunum er skylda að veita upplýsingar ýmist sjálfkrafa eða að beiðni frá skattfyrvaldum. Sjálfkrafa veittar upplýsingarnar eru að hluta til forskráðar á samtölin og að hluta til nýttar sem eftirlitsupplýsingar m.a hjá þeim sem ekki fá forskráð skattframtal. Upplýsingaskylda launþega minnkar ekki vegna forskráningar, heldur er launþegum skylt að veita upplýsingar ef þær vantar á samtalið.

Sjálfkrafa upplýsingaskylda.

Skylda til að veita upplýsingar er lögð á allan fjármálageirann (peningastofnanir, tryggingarfélag, verðbréfafyrirtæki), en einnig geta ákveðnar tegundir fyrirtækja og einkaaðila verið upplýsingaskyld. Skýrslurnar eiga að innihalda eftirfarandi:

Auðkenni þess er veittir upplýsingarnar (kenninr., nafn og heimilisfang o.fl.)

Auðkenni þess er upplýsingarnar eru veittar um (kenninr., fyrirtæki, nafn og heimilisfang o.fl.)

Auðkenni upplýsinganna sem veittar eru, t.a.m. reikningsnr. ISIN-nr., sjóðsnr., samningsnr. o.fl.

Eignarhald

Fjárhæðir (vextir, arður, úttekt, innistæða, gengi, söluverð o.fl)

Fram kemur í 7.-11. gr. dönsku skattalaganna hvaða upplýsingar skal veita, sbr. lauslega upptalningu að neðan:

Vextir, verðbréf o.fl.

- Innlán, vextir eða önnur ávöxtun, innistæða í árslok og reikninga sem lokað er á árinu.
- Útlán, vextir og höfuðstóll í árslok.
- Veðskuldabréf í eigin eign eða vörslu, vextir og gangverð.
- Upplýsingar vegna sparnaðartilskipunar EU að mestu það sama og að framan en í sumum tilvikum víðtækari upplýsingar.
- Hlutir/hlutabréf, vörsluaðilar skili upplýsingum um söluverð skráðra hlutabréfa og allir sem skyldir eru til að halda eftir staðgreiðslu af arði skili upplýsingum um söluverð óskráðra hlutabréfa.
- Hlutir/hlutabréf. Vörsluaðilar skili upplýsingum um eign einstaklinga í skráðum hlutabréfum, gengi og skráningarland hlutabréfanna svo og um sölu skráðra hlutabréfa

- Skuldabréf, fjárfestingabréf, og fjármálasamningar, vextir, útdrættir og sala. Upplýsingaskyldan nær til allra félaga sem einstaklinga.
- Yfirfærslur til útlanda. Fjármálastofnanir og aðrir sem annast greiðslumiðlun skulu gefa upplýsingar um greiðslur til erlendra aðila, þó ekki ef fjárhæð er undir 100.000 DKK.

Finland

Ákvarðanir um upplýsingaskyldu þriðja aðila er að finna í lögum um skattframkvæmd. Lögin kveða á um skyldu til að skila almennum upplýsingum skv. nánari skilgreiningu skattyfirvalda og upplýsingar skv. beiðni.

Almenn upplýsingaskil skv. reglum og fyrirmælum, skulu upplýsingar veittar sjálfkrafa einu sinni á ári og innihalda eftirfarandi:

Persónuupplýsingar

Lán

Vexti

Greiðslu vaxta af inneignum og arður/hagnaður verðbréfa

Afsal verðbréfa

Upplýsingar skv. beiðni

Hér er átt við allar upplýsingar sem þörf krefur vegna skattlagningar. Forsendur þess að skattstjórar geti krafist sértækra upplýsinga (uppl. skv. beiðni), eru að um sé að ræða eftirlit með skattlagningu og verða skattembættin að skilgreina aðilann og upplýsingarnar vel.

Noregur

Í Noregi er fjallað um skilaskyldu fjárhagsupplýsinga í lögum um álagningu. Í þeim kemur fram að framteljendur skuli veita upplýsingar um inneignir og skuldir. Enn fremur eiga ákveðnar stofnanir að veita þessar upplýsingar ótilkvaddar. Þessar stofnanir eru: allir bankar, tryggingafélög, veð-, verðbréfa- og fjármálastofnanir, veðlánasjóðir, samvinnu- og sparnaðarfélög, hlutabréfa- og verðbréfamíðlarar, lögfræðingar og aðrir sem hafa atvinnu af peningaviðskiptum, útlánastarfsemi eða lánamiðlunarstarfsemi. Þessar stofnanir skulu ótilkvaddar veita eftirfarandi upplýsingar:

Inneignir:

Reikningsnúmer

Nafn, heimilisfang, fæðingarnr/fyrirt.nr. reikn.eiganda

Nafn og heimilisfang forráðamanns inneignarinnar

Upphæð, þ.m.t. vexti

Vextir síðasta árs

Sömu upplýsingar skulu veittar á reikn. sem lokað var á árinu

Lán:

Reikningsnr. lánsins
Nafn, heimilisfang, fæðingnr/fyrirt.nr. lántakanda
Eftirstöðvar lánsins, vextir og hve mikið hefur verið greitt
Vextir síðasta árs skipt í tímabil
Sömu uppl. skulu veittar um uppgreidd lán á árinu
Nafn og kt. þess sem veitir upplýsingarnar
Nafn og kt. þess sem veitir upplýsingarnar

Vegna verðbréfa, þ.m.t. hlutir og hlutabréf

Verðbréfaskráningin á að veita ákveðnar upplýsingar ótilkvödd og sjálfvirk (automatísk):

Samanlögð verðbréfaeign einstakra fjárfesta 1. jan. og 31. des. á tekjuárinu, eða við stofnun/uppgjör.

Árleg ávöxtun verðbréfanna

Hreyfingar á vörslureikningi

Upplýsingar um kaup og sölu á tekjuárinu, um úthlutun á arði og stöðu eignanna í lok tekjuársins.

Hlutafélög og einkahlutafélög skulu ótilkvödd veita upplýsingar um sambönd sem hafa áhrif á skattlagningu hluthafanna, m.a. vegna:

Hlutfjár, fjölda og stærð hlutanna þ.m.t. breytingar á tekjuárinu í kjölfar stofnunar, sameiningar, skiptingu hluta og útgáfu hluta.

Eigendur hlutanna 1. jan. álagningarárs, auðkennda með kennitölu, breytingar hluthafaskrá á tekjuárinu, útgreiddur arður og aðrar upplýsingar sem kunna að hafa áhrif vegna skattlagningar.

Virði bréfanna ef þau eru ekki skráð.

Svíþjóð

Frá árinu 1987 hefur verið upplýsingaskylda vegna eftirlits um inneignir og vexti í bönkum. 1997 jókst þessi upplýsingaskylda í að eiga einnig við um alla verðbréfasjóði. Þ.e. á árinu 1997 tóku gildi lög sem kváðu á um að bankar og fjármálastofnanir skuli einnig veita upplýsingar um hluti/hlutabréf og önnur verðbréf.

Upplýsingar um söluverð verðbréfa er látin í té og forskráð en framteljandinn þarf sjálfur að sýna fram á hagn/tap. Frá árinu 2004 reiknast það rafrænt hjá þeim sem skila á netinu.

Upplýsingaskyldan nær yfir vexti, skuldabréf, hluti/hlutabréf og verðbréf.

Reynsla: Fram kemur hjá sænskum skattyfirvöldum að gæði upplýsinganna séu mikil og af þessu sé góð reynsla. Allir hinna stóru aðila sem veita upplýsingar (t.d. bankar, verðbr.sjóðir, lífeyrissjóðir og stærri fyrirtæki) hafa viðurkennt í dag mikilvægi þess að upplýsingarnar séu veittar á réttum tíma og réttan hátt. Forskráning á framtöl hefur fengið mjög jákvæð viðbrögð, sem hefur átt stóran þátt í jákvæðu viðhorfi fólksins. Sem hefur aftur á móti haft áhrif á þá sem veita uppl. til forskráningar og gefið góða útkomu.

Forskráning og framtöl einstaklinga 2004

(i milljónum króna)

	Framtöl 2004	Forskráning 2004	Hlutfall forskráningar, %
Alls	2.740.839	2.087.645	76
Tekjur	560.863	446.482	80
Laun, starfst. gr. o.fl.	398.167	368.673	93
Ökutækjastyrkur	5.819	5.410	93
Dagpeningar	5.505	4.357	79
Greiðslur úr lífeyrissjóðum	28.530	28.497	100
Atvinnuleysisbætur ¹	3.388	3.542	100
Greiðslur frá Tryggingastofnun ¹	28.389	28.626	100
Húsaleigubætur, félagsleg aðstoð, styrkir ¹	1.061	1.372	100
Skattfrjálsar tekjur frá Tryggingastofnun ¹	5.854	6.004	100
Arður af hlutabréfum ²	11.621	...	...
Vextir af bankainnstæðum ²	7.694	...	...
Vextir af verðbréfum ²	6.702	...	...
Sala hlutabréfa ²	58.134	...	...
Eignir	2.179.975	1.641.163	75
Fasteignir	1.171.984	1.144.764	98
Eignarskattfrjáls verðbréf ²	52.375	...	...
Ökutæki ³	107.243	59.661	56
Hlutabréf, nafnverð ²	47.106	...	...
Innlendar innstæður o.fl. ²	153.344	...	...
Skuldir vegna íbúðarkaupa	451.475	382.705	85
Aðrar skuldir (Eingöngu frá LÍN) ²	196.449	54.032	28

Skýringar:

Miðað er við tölur að lokinni forskráningu og svo strax að loknum framtalsskilum (5. júlí 2004), nema vegna sölu hlutabréfa. Þá er miðað við 23. febrúar 2005.

¹ Þegar einstaklingar skila ekki inn framtali (deyja á árinu eða tekjur eru áætlaðar á þá) getur forskráning verið hærrí en framtal.

² Upplýsingar vantar frá bönkum og fjármálastofnunum

³ Þegar bifreið kostar minna en 1.000 kr., fjöldi eigna er fleiri en 1 eða hún var keypt eða seld á framtalsári er bifreiðin ekki forskráð á framtal.

Á framtöl árið 2004 voru 76.468 bifreiðar forskráðar að verðmæti 59.661 milljarður

Heimild: RSK